

NORGES HØYESTERETT

Den 4. mars 2020 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Matningsdal, Matheson og Østensen Berglund i

HR-2020-507-U, (sak nr. 20-011293SIV-HRET), sivil sak, anke over sakskostnadsavgjørelse:

Espen Næss (advokat Ole Fredrik Melleby)

mot

Lars Espen Mefoumane Bakke (advokat Fredrik Huseby)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder en særskilt anke over lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse ved overskjønn, jf. vegloven § 53.
- (2) Akershus og Oslo jordskifterett avsa 12. november 2018 skjønn med slik slutning:
 - «1. Gnr. 33 bnr. 1735 har veirett for tre boenheter i forhold til gnr. 33 bnr. 2721, på gnr. 33 bnr. 2939.
 2. Skjønnen fremmes i forhold til gnr. 33 bnr. 2927.
 3. Eiendommen gnr. 33 bnr. 1735 gis rett i forhold til gnr. 33 bnr. 2927, til å bruke eksisterende regulert veigrunn over gnr. 33 bnr. 2939 i Oslo, for tre boenheter på gnr. 33. bnr. 1735.
 4. Eier av gnr. 33 bnr. 1735 Lars Espen Mefoumane Bakke skal betale kr 19 500,- til Espen Næss som forholdsmessig andel av investerings- og driftskostnader, og kr 19 500,- til Sophie Eckbo Clausen og Fridtjof Muri Clausen, som erstatning for erverv av bruksrett til vei. Beløpene forfaller til betaling innen to måneder etter at skjønnet er rettskraftig.
 5. Driftskostnadene skal fordeles mellom gnr. 33 bnr. 2721, gnr. 33 bnr. 2927 og de tre framtidige boligene under gnr. 33 bnr. 1735, med lik andel på hver.
 6. Lars Espen Mefoumane Bakke, som eier av gnr. 33 bnr. 1735, plikter å sette veien i stand etter anleggsperioden, til minimum samme standard som den hadde før anleggsstart, uten kostnader for de øvre brukerne.
 7. Lars Espen Mefoumane Bakke, som eier av gnr. 33 bnr. 1735, plikter å etablere møteplass ved avkjøringen til stikkveien på gnr. 33 bnr. 2686. Bakke plikter å utforme møteplassen slik at kum og vann- og avløpsledningene til gnr. 33 bnr.

2721 og gnr. 33 bnr. 2927 sikres mot skade. Møteplassen skal etableres før byggearbeidene starter på gnr. 33 bnr. 1735.

8. Eier av gnr. 33 bnr. 1735, Lars Espen Mefoumane Bakke, skal betale Sophie Eckbo Clausen og Fridtjof Muri Clausen sine sakskostnader med kr 150 937,- inklusiv mva. Beløpet forfaller til betaling innen to uker fra forkynning av dette skjønnet.
9. Eier av gnr. 33 bnr. 2721 Espen Næss skal betale kr 94 000,- i sakskostnader til Lars Espen Mefoumane Bakke. Beløpet forfaller til betaling innen to uker fra forkynning av dette skjønnet.
10. Eier av gnr. 33 bnr. 2721 Espen Næss skal betale rettsgebyr med kr 5 245,-. Beløpet forfaller innen forfallsdato på faktura.
11. Eier av gnr. 33 bnr. 1735, Lars Espen Mefoumane Bakke, skal betale andel av rettsgebyrer med kr 5 245,- og godtgjørelsen til skjønnsmedlemmene med kr 67 046,- til sammen kr 72 291,-. Beløpet forfaller til betaling innen betalingsfristen på tilsendt faktura.»

(3) Etter begjæring fra de saksøkte, Næss og Clausen, avsa Borgarting lagmannsrett 10. oktober 2019 overskjønn med slik slutning:

- «1. Gnr. 33 bnr. 1735 har vegrett i forhold til gnr. 33 bnr. 2721, på gnr. 33 bnr. 2939.
2. Skjønnet fremmes i forhold til gnr. 33 bnr. 2927.
3. Eiendommen gnr. 33 bnr. 1735 gis rett i forhold til gnr. 33 bnr. 2927, til å bruke eksisterende regulert veigrunn over gnr. 33 bnr. 2939 i Oslo.
4. Eier av gnr. 33 bnr. 1735 Lars Espen Mefoumane Bakke skal betale kr 19 500,- til Espen Næss som forholdsmessig andel av investerings- og driftskostnader, og kr 19 500,- til Sophie Eckbo Clausen og Fridtjof Muri Clausen, som erstatning for erverv av bruksrett til vei. Beløpene forfaller til betaling innen to måneder etter at skjønnet er rettskraftig.
5. Driftskostnadene skal fordeles mellom gnr. 33 bnr. 2721, gnr. 33 bnr. 2927 og de framtidige boligene under gnr. 33 bnr. 1735, med lik andel på hver boenhet.
6. Lars Espen Mefoumane Bakke, som eier av gnr. 33 bnr. 1735, plikter å sette vegen i stand etter anleggsperioden, til minimum samme standard som den hadde før anleggsstart, uten kostnader for de øvre brukerne.
7. Lars Espen Mefoumane Bakke, som eier av gnr. 33 bnr. 1735, plikter å etablere møteplass ved avkjøringen til stikkvegen på gnr. 33 bnr. 2686. Bakke plikter å utforme møteplassen slik at kum og vann- og avløpsledningene til gnr. 33 bnr. 2721 og gnr. 33 bnr. 2927 sikres mot skade. Møteplassen skal etableres før byggearbeidene starter på gnr. 33 bnr. 1735.
8. I sakskostnader for overskjønnet skal eier av gnr. 33 bnr. 2721 Espen Næss betale 207 187 – tohundreogsjutusenethundreogåttisju – kroner i sakskostnader til Lars Espen Mefoumane Bakke. Beløpet forfaller til betaling innen to uker fra forkynning av dette overskjønnet.
9. Saksøkte nr. 1 (Sophie Eckbo Clausen og Fridtjof Muri Clausen) og saksøkte nr. 2 (Espen Næss) dekker i tillegg utgiftene til skjønnsmedlemmer fastsatt i egen avgjørelse i dag. Utgiftene deles likt mellom de saksøkte.»

- (4) Den 8. november 2019 innga Espen Næss begjæring om tilleggsavgjørelse, jf. tvisteloven § 19-9. Det ble anført at lagmannsretten ikke hadde tatt stilling til jordskifterettens sakskostnadsavgjørelse. Begjæringen ble ikke tatt til følge, jf. Borgarting lagmannsretts beslutning 19. desember 2019.
- (5) Espen Næss har anket lagmannsrettens overskjønn til Høyesterett. Ved Høyesteretts ankeutvalgs beslutning i dag i sak nr. 20-011224SIV-HRET ble anken over overskjønnet ikke tillatt fremmet.
- (6) *Espen Næss* har subsidiært anket over lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse. I korte trekk anføres følgende:
- (7) Da Bakke fikk medhold i sin prinsipale anførsel om at en veirett alt var til, jf. vegloven § 53 første ledd siste punktum, ble det ikke aktuelt med ekspropriasjon overfor Næss. Næss ble likevel påført kostnader som følge av ekspropriasjonskravet som ikke kom til behandling, og disse kostnadene har han krav på å få dekket, jf. skjønnsprosessloven § 54. Næss skal dessuten ikke dekke de kostnadene som var knyttet til kravet mot medsaksøkte Clausen med hensyn til veirettens eksistens. Krav om dekning av sakskostnader for jordskifteretten er ikke et nytt krav. Det er nedlagt slik påstand:
- «1. **Lars Espen Mefoumane Bakke dømmes til å betale til Espen Næss erstatning for sakskostnader for sakens behandling i jordskifteretten fastsatt etter rettens skjønn, oppad begrenset til kr 103 937,-.**
2. **Lars Espen Mefoumane Bakke betaler saksomkostningene for Høyesterett.»**
- (8) *Lars Espen Mefoumane Bakke* har tatt til motmæle, og anfører i korte trekk at Næss' krav er et nytt krav, som det ikke nå er adgang til å fremme.
- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken gjelder lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse i overskjønn. Ankeutvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lovanvendelsen og saksbehandlingen, samt bevisvurderingen så langt den utelukkende gjelder sakskostnadsavgjørelsen, jf. skjønnsprosessloven § 2 sammenholdt med tvisteloven § 20-9 tredje ledd.
- (10) Innledningsvis bemerker ankeutvalget at ankemotpartens anførsel om at kravet om sakskostnader for jordskifteretten utgjør et nytt krav som Næss nå er avskåret fra å fremme, klart ikke kan føre fram. Det vises til påstanden for lagmannsretten som gikk ut på at «Lars Espen Mefoumane Bakke dømmes til å betale til Sophie Eckbo Clausen, Fridtjof Muri Clausen og Espen Næss sakskostnader for tingrett og lagmannsrett». I denne påstanden er åpenbart «tingrett» feilskrift for «jordskifteretten».
- (11) Med hensyn til ankens realitet vises det til Rt-1998-2047. I denne saken kom Høyesteretts kjæremålsutvalg til at dersom en begjæring om ekspropriasjon av veirett etter vegloven § 53 første ledd ikke kommer til prøving fordi saksøkeren får medhold i et krav om at vedkommende allerede har den nødvendige veiretten, skal omkostningskravet for kravet om veirettens eksistens avgjøres etter skjønnsprosesslovens § 43 jf. tvisteloven kapittel 20, mens omkostninger som gjelder ekspropriasjonssaken skal avgjøres etter lovens § 54.
- (12) Jordskifteretten har riktig anvendt skjønnsprosessloven § 43 jf. tvisteloven kapittel 20 når det gjelder tvisten om veiretten hvor Bakke fikk medhold. I forhold til tvisten om ekspropriasjon,

hvor skjønnsprosessloven § 54 første ledd fastsetter at saksøkeren skal erstatte «saksøkte nødvendige utgifter i anledning av skjønnsaken», har derimot jordskifteretten uriktig verken vurdert eller tilkjent Næss noe beløp. Et slikt beløp er utelukkende tilkjent de medsaksøkte, Clausen.

- (13) For lagmannsretten nedla Næss, som allerede nevnt, også påstand om å bli tilkjent sakskostnader for jordskifteretten. Da saken ble overprøvd av lagmannsretten, hadde lagmannsretten full kompetanse til å overprøve sakskostnadskravet for jordskifteretten. Ved denne prøvingen skulle lagmannsretten legge sitt eget resultat til grunn for avgjørelsen, jf. tvisteloven § 20-9 andre ledd. Når lagmannsrettens skjønnsgrunner ikke viser at det har skjedd, er dette en saksbehandlingsfeil som medfører at lagmannsrettens omkostningsavgjørelse oppheves, jf. skjønnsprosessloven § 2 sammenholdt med tvisteloven § 29-21 andre ledd bokstav c.
- (14) I forbindelse med opphevelsen bemerker ankeutvalget at i anken til Høyesterett uttales det:
- «Når det gjaldt spørsmålet om veirett alt var til, la jordskifteretten til grunn at Næss måtte dekke Bakkes sakskostnader knyttet til denne delen av saken. Jordskifteretten har imidlertid glemt å ta hensyn til at Bakke gjorde gjeldende at veirett alt var til overfor både Clausen og Næss, men at han under prosedyren frafalt kravet mot Clausen. ... Næss kan ikke pålegges å dekke kostnader som relaterer seg til Bakkes krav mot Clausen. Den andelen av Bakkes sakskostnader som relaterer seg til kravet mot Clausen, skulle derfor ha vært trukket fra.»**
- (15) Til dette vil ankeutvalget bemerke at når jordskifteretten uttaler at ¼ av omkostningene i saken kunne knyttes til tvisten om veiretten, og Næss ble pålagt å betale et beløp som nesten tilsvarer ¼ av Bakkes omkostninger for tingretten, må lagmannsretten også vurdere om dette beløpet er riktig utmålt. Ankeutvalget legger til grunn at det er dette som kommer til uttrykk i den nedlagte påstanden for Høyesterett hvor det kreves tilkjent kr 103 927 som utgjør differansen mellom kr 150 937 som Clausen ble tilkjent for jordskifteretten og halvparten av kr 94 000 som Næss ble pålagt å betale.
- (16) For utgiftene ved lagmannsrettens behandling av egen sak er det derimot ikke påberopt noen feil.
- (17) Lagmannsrettens overskjønn, slutningen punkt 8, må etter dette oppheves.
- (18) Anken har ført fram, og Espen Næss må tilkjennes sakskostnader for behandlingen i Høyesterett, jf. skjønnsprosessloven § 2 sammenholdt med tvisteloven § 20-2. For anken over overskjønnet og den subsidiære anken over sakskostnadsavgjørelsen har advokat Melleby oppgitt et samlet omkostningskrav på kr 40 500 inkludert merverdiavgift. Ankeutvalget legger til grunn at kr 15 000 av dette beløpet relaterer seg til den subsidiære anken. I tillegg kommer rettens gebyr med kr 6 900 slik at samlet omkostningsbeløp settes til kr 21 900.
- (19) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

1. Overskjønnets sakskostnadsavgjørelse, slutningens punkt 8, oppheves.
2. I sakskostnader for Høyesterett pålegges Lars Espen Mefoumane Bakke å betale til Espen Næss 21 900 – tjueentusennihundre – kroner innen – 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne kjennelsen.

Wilhelm Matheson
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)

Dokumentet er i samsvar med originalen:
Vetle Knudsen Nordstoga